

FCR YAYIN LTD.

Genel Yayın No. | General Publication Number: 1841

FCR Sertifika No. | Certificate Number: 46550

ISNI: 0000 0004 4657 1968

ROR ID: ror.org/00zznvq98

Alt Marka | Imprint: Fecr

Yayın No | Publication Number: 1091

Kitap Adı : Kur'an Öyküleri-3

Book Title : Qur'anic Stories-3

Eserin Orijinal Adı : Maa Kasası's-Sâbıkîn fi'l-Kur'an

Original Title of the Work : With the Stories of the Former Peoples in the Qur'an

ISBN : 978-625-8724-48-6

DOI : doi.org/10.70458/fcr.9786258724486

Yazar | Author: Salah Abdulfettah el-Hâlidî

Çeviren | Translator: İbrahim Sarmış

Yayın Türü: Kitap | Publication Type: Book - Monograph

Yayın Dili: Türkçe | Language: Turkish

Ebat | Dimensions: 13,5 x 21 cm

Baskı Sayısı | Edition: 2

Sayfa Sayısı | Pages: 293 (xiv + 279)

Yayın Tarihi | Publication Date: Ocak | January 2026

Yayın Yeri | Place of Publication: Ankara, Türkiye

Mizanpaj | Layout Design: FCR

Kapak | Cover Design: FCR - Coşkun Işıkgül

Baskı ve Cilt | Printing and Binding: NY MATBAACILIK (Sertifika no: 50732)

Konu Kategorisi | Subject Categories

BIC: HRCV1 Din: - İslam | Religion & beliefs: Islam

BISAC: REL006020 - Din / İslam / Kuran ve Yorumu | Religion / Islam / Koran & Commentaries

THEMA: QRAM2 - Kur'an ve Yorumu | The Koran & commentaries

LC Classification: BP130.4 - Kur'an Yorumu | Koran—Criticism, interpretation, etc.

DEWEY: 297.1227 - Kur'an Yorumu | Koran—Interpretation and Criticism

WoS Category: Din | Religion

WoS Citation Topics Meso: Din | Religion

WoS Citation Topics Micro: İlahiyat | Theology

Scopus Subject Areas: 1211 - Din | Religious Studies

Atıf Bilgisi | Cite as: el-Hâlidî, Salah Abdulfettah. *Kur'an Öyküleri-3*. Ankara: FCR Yayın Ltd.-Fecr, 2026.

© Tüm hakları saklıdır | All rights reserved: FCR YAYIN LTD.

Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1 06050

Altındağ-Ankara/TÜRKİYE • Tel: +90 (312) 310 08 60

www.fcr.com.tr • fcr@fcr.com.tr

Kur'an Öyküleri-3

Prof. Dr. Salah Abdulfettah el-Hâlidî

Çeviren
Prof. Dr. İbrahim Sarmış

Ankara 2026

Yazar Hakkında

Prof. Dr. Salah Abdulfettah el-Hâlidî

Filistin'in Cenin şehrinde 1947 yılında doğan Hâlidî, ziraatla uğraşan fakir bir ailede yetişmiştir. İlk eğitimine hükümete bağlı okulda başlayan yazar, akabinde Ezher ile bağlantılı çalışan Nablus'taki İslâmî enstitüde eğitim sürecini devam ettirmiştir. Burada başarılı öğrencilere uygulanan sistemle Mısır'a gönderilmiş ve 18 yaşında Ezher'de lise diplomasını almıştır. Ardından 1966-1970 yılları arasında Ezher Üniversitesi Şerîa Fakültesinde lisans eğitimini tamamlamıştır. 1967 yılında Batı Kudüs'ün işgali nedeniyle Mısır'dan Ürdün'e dönen yazar 1967-1976 yılları arasında memur olarak çalışmıştır. "Seyyid Kutub ve Tasvîrül-Fennî fi'l-Kur'ân" başlıklı yüksek lisans tezini 1977- 1980 yılları arasında Riyad'da İmam Muhammed b. Suûd Üniversitesinde hazırlamıştır. Bu tezin jürisindeki isimlerden biri de Seyyid Kutub'un ikizi Muhammed Kutub'dur. Yüksek lisans eğitiminin ardından tekrar Ürdün'e dönmüş, burada öğretmenlik ve imamlık görevlerini icra etmiştir. Doktora derecesini aynı üniversite bünyesinde "Fî Zilâli'l- Kur'ân -Dirâse ve't-Takvîm-" başlıklı teziyle almıştır. Ürdün'deki üniversitelerde 1981-2015 yılları arasında ders veren Hâlidî'nin eserlerinin çoğu Kur'ân ve tefsir araştırmaları hakkındadır. Amman'da 28 Ocak 2022 tarihinde korona virüs sebebiyle vefat etmiştir.

About the Author

Prof. Dr. Salah Abdulfettah al-Khalidi

Was born in 1947 in Jenin, Palestine, into a poor family engaged in agriculture. He began his early education at a government school and subsequently continued his studies at the Islamic Institute in Nablus, which was affiliated with al-Azhar. Through a system designed for outstanding students, he was sent to Egypt, where he obtained his secondary-school diploma from al-Azhar at the age of eighteen.

Between 1966 and 1970, al-Khalidi completed his undergraduate studies at the Faculty of Shari'a at al-Azhar University. Following the occupation of West Jerusalem in 1967, he returned from Egypt to Jordan, where he worked as a civil servant from 1967 to 1976. He pursued his master's degree between 1977 and 1980 at Imam Muhammad ibn Saud Islamic University in Riyadh, writing a thesis entitled *Sayyid Qutb and al-Taṣwīr al-Fanni fī al-Qurʾān* ("Sayyid Qutb and the Artistic Imagery in the Qur'an"). One of the members of his thesis committee was Muhammad Qutb, the twin brother of Sayyid Qutb.

After completing his master's degree, al-Khalidi returned to Jordan, where he served as both a schoolteacher and an imam. He earned his doctoral degree at the same university with a dissertation entitled *Fī Ṣīlāl al-Qurʾān: Dirāsa wa-Taqwīm* ("In the Shade of the Qur'an: A Study and Evaluation"). From 1981 to 2015, he taught at several universities in Jordan.

The majority of al-Khalidi's scholarly works focus on Qur'anic studies and Qur'anic exegesis (*tafsīr*). He passed away in Amman on 28 January 2022 due to complications related to the coronavirus.

Çeviren Hakkında | About the Translator

Prof. Dr. İbrahim Sarmış

1948 yılında Mardin/Yeşilli'de doğdu. İlköğrenimini Yeşilli'de yaptıktan sonra İmam Hatip Okulunun orta kısmını Mardin'de, liseyi Diyarbakır'da okudu. 1973 yılında Konya Yüksek İslam Enstitüsü'nden mezun oldu. Dört yıl Van ve Tarsus İmam Hatip Liselerinde görev yaptıktan sonra 1977 yılında Konya Yüksek İslam Enstitüsü'nde asistan oldu. 1986 yılında doktor, 1987'de doçent ve 1995'te Arap Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında profesör oldu. 28 Şubat sürecinde 2000 yılında Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden emekli olduktan sonra, 2013 yılında aynı fakültede (NEÜ) tekrar göreve başladı. 2015 Mart ayında yaş haddinden tekrar emekli oldu. Arap Dili ve Edebiyatı ile ilgili çalışmalarının yanında yirmi kadar çevirisi olan yazarın on beş adet de telif eseri bulunmaktadır.

Prof. Dr. İbrahim Sarmış was born in 1948 in Yeşilli, Mardin (Türkiye). He completed his primary education in Yeşilli, attended the middle level of Imam Hatip School in Mardin, and finished high school in Diyarbakır. In 1973, he graduated from the Konya Higher Islamic Institute. After serving for four years at Imam Hatip High Schools in Van and Tarsus, he was appointed as a research assistant at the Konya Higher Islamic Institute in 1977.

He earned his PhD in 1986, was promoted to associate professor in 1987, and attained the rank of full professor in 1995 in the Department of Arabic Language and Literature. Following the events of the February 28 process, he retired in 2000 from the Faculty of Theology at Selçuk University. He later returned to the same faculty (Necmettin Erbakan University) in 2013 and retired once again due to the age limit in March 2015.

In addition to his scholarly studies in Arabic Language and Literature, Prof. Dr. Sarmış is the author of approximately twenty translations and fifteen original (authored) works.

Kitap Hakkında

Kur'an Öyküleri-3

Kur'an Öyküleri 3, Kur'an-ı Kerim'de yer alan bazı seçilmiş kıssaları merkeze alarak, bu anlatıların iman, ahlâk, bilgi ve toplumsal sorumluluk bağlamındaki mesajlarını inceleyen akademik bir çalışmadır. Eserin temel amacı, Kur'an kıssalarının yalnızca tarihsel olayları aktaran anlatılar olmadığını; bilakis insanın inanç dünyasını, ahlâkî tutumlarını ve düşünce biçimini dönüştüren ilahî rehberlik örnekleri sunduğunu ortaya koymaktır.

Kitapta özellikle Hârût ve Mârût kıssası ayrıntılı biçimde ele alınmakta; bu anlatı üzerinden bilgi, sınanma, irade ve sorumluluk kavramları tartışılmaktadır. Yazar, söz konusu kıssa etrafında oluşan İsrailiyat rivayetlerini eleştirel bir bakışla değerlendirerek Kur'an merkezli yorum yönteminin gerekliliğini vurgular. Bu yaklaşım, Kur'an kıssalarının anlaşılmasında rivayet seçiciliği ve metne sadakat ilkesini öne çıkarır.

Eserde ayrıca Lokman, Sebe halkı ve Ashâb-ı Uhdûd gibi örnekler üzerinden hikmet, şükür, nankörlük, zulüm ve toplumsal çöküş temaları işlenmektedir. Kıssalar, bireysel ahlâk ile toplumsal düzen arasındaki ilişkiyi görünür kılan pedagojik araçlar olarak değerlendirilir. Kur'an'ın kıssa anlatımında ayrıntıdan ziyade mesajı öne çıkarması, okuyucuyu sürekli tefekkür ve muhasebeye yönlendiren bilinçli bir yöntem olarak ele alınmaktadır.

Sonuç olarak Kur'an Öyküleri 3, Kur'an kıssalarını rivayet–dirayet dengesi içinde ele alan, modern okuyucunun karşılaştığı inanç ve anlam problemlerine Kur'an merkezli cevaplar üretmeyi amaçlayan nitelikli bir çalışmadır. Eser, Kur'an anlatılarının bireysel ve toplumsal dönüşümdeki işlevini güçlü biçimde ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kur'an kıssaları; Hârût ve Mârût; İsrailiyat eleştirisi; ahlâkî sorumluluk; ilahî rehberlik

About the Book

Qur'anic Stories-3

Qur'anic Stories 3 is an academic study that examines selected narratives from the Qur'an with a focus on their theological, moral, and social implications. The primary aim of the work is to demonstrate that Qur'anic stories are not merely historical accounts, but divinely guided narratives that shape human belief, ethical responsibility, and intellectual awareness.

A central focus of the book is the story of Hārūt and Mārūt, which is analyzed in depth with respect to knowledge, trial, free will, and moral accountability. The author critically evaluates the Isra'iliyyat reports associated with this narrative and emphasizes the necessity of a Qur'an-centered interpretive methodology. This approach highlights textual fidelity and methodological caution in the use of extra-Qur'anic narrations.

In addition, the book addresses the stories of Luqmān, the people of Saba', and the Companions of the Trench, exploring themes such as wisdom, gratitude, ingratitude, oppression, and social corruption. These narratives are presented as pedagogical tools that illustrate the relationship between individual morality and collective order. The Qur'an's narrative style—prioritizing moral lessons over excessive detail—is interpreted as a deliberate strategy that encourages reflection and ethical self-examination.

The study adopts a balanced approach between transmitted reports and rational analysis, aiming to make Qur'anic stories accessible to the modern reader without compromising their theological depth. By focusing on the ethical and spiritual dimensions of the narratives, the work situates Qur'anic storytelling within contemporary discussions on faith, knowledge, and moral responsibility.

In conclusion, Qur'anic Stories 3 offers a valuable contribution to Qur'anic studies by presenting a critical and reflective reading of selected narratives. It demonstrates that Qur'anic stories remain a vital source of guidance for both individual and social transformation.

Keywords: Qur'anic narratives; Hārūt and Mārūt; Isra'iliyyat criticism; moral responsibility; divine guidance

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	xi
KUR'AN ÖYKÜLERİ	1
I. HÂRÛT ve MÂRÛT ÖYKÜSÜ	3
II. BİR KASABAYA UĞRAYAN ADAMIN ÖYKÜSÜ	41
III. ÂDEM'İN İKİ OĞLUNUN ÖYKÜSÜ	63
IV. ALLAH'IN AYETLERİNDEN SIYRILAN ADAMIN ÖYKÜSÜ	95
V. LOKMAN ÖYKÜSÜ	117
VI. SEBELİLER ÖYKÜSÜ	145
VII. KASABALILAR ÖYKÜSÜ	185
VIII. ASHAB-I UHDÛD ÖYKÜSÜ	221
SON SÖZ	273
KAYNAKÇA	275
DİZİN	277

GİRİŞ

Allah'a hamd eder, doğru yolu göstermesini ve yardım etmesini dileriz. Kötü düşünce ve amellerden O'na sığınırız. Allah'ın doğru yola eriştirdiği kişiyi hiçbir kimse saptıramaz ve saptırdığı kişiyi de hiçbir kimse doğru yola getiremez. Allah'tan başka ilahın bulunmadığına, ortağının olmadığına ve Muhammed'in O'nun kulu ve resulü olduğuna tanıklık ederiz.

Bu kitap, Kur'an'da öncekilerin öykülerinin üçüncü bölümüdür. Bundan önce birinci bölümde, İsrailoğulları öykülerinden önemlilerini işlemiş; ikinci bölümde de Kehf suresindeki öyküleri anlatmıştık.

Birinci bölümün başında Kur'an'ın öykülerini ele almanın en sağlam, en doğru ve en güvenilir yönteminden söz etmiş, bu yöntemin özellik ve niteliklerini belirtmiş, buna Kur'an, sahih hadisler, aşhabın görüşleri ve sorgulayıcı âlimlerin söylediklerinden deliller getirmiştik. Kur'an üzerinde çalışan, anlam ve bilgilerini ortaya çıkarıp tefsir etmek isteyen ve bu konuda yazan kişilere bu yöntemle bağlı kalmaları için bir çağrı yapmıştık. Kur'an'da öncekilerin öykülerini incelerken bu yöntemle elimizden geldiği kadar bağlı kalmaya çalıştık. Bu yöntemi başarı ile uyguladığımızı umarız. Orada söylediklerimizin burası için de geçerli olduğunu belirtir, isteyenlerin oraya bakmalarını tavsiye ederiz.

Ancak birinci ve ikinci bölümün girişinde belirttiklerimizden öncekilerin öykülerini işlerken özen gösterdiğimiz ve gerçekleştirmek istediğimiz bazı hususları burada da vurgulamak istiyoruz.

1. Öyküleri işlerken Kur'an çerçevesinde kalmak, sahih hadisler dışında bu çerçevenin dışına çıkmamak ve kesin olan bu iki kaynağın dışına çıkmamaya özen göstermek.

2. İsrailiyat ve mitolojik haberlere iltifat etmemek ve ayrıntıları doldurmak için uydurulan haberleri kullanmamak. Kim

olursa olsun, sözü Kur'an'a ve sahih hadise dayanmayan hiçbir kimsenin söz ve yorumunu kabul etmemek.

3. Öykülerin reel boyutlarına bakmak ve yaşadığımız çağdaş hayatımıza uygulayarak onunla uyuşan, ona ışık tutan kimi boyut, sahne ve örneklerine işaret etmek. Yaşamakta olduğumuz hayatın boyutlarına bu öykülerden alınacak ders ve ibretlerin ışığında bakmak.

4. Bu öykülerin çok sayıda dersler, ibretler, gerçekler, prensipler, anlayışlar ve bakışlar içerdiğine inanıyoruz. İçerdiği bu şeyler de çeşitli olup iman, davet, bilgi, eğitim, siyasal, ekonomik, askerî, cihad, uygarlık, insanlık ve benzeri alanları kapsamaktadır.

5. Bu öykülerden çıkarılan iman, davet, cihad ve ilahî sosyal yasaları vurgulamaya çalışmak. Çünkü günümüzde eğitimci, davetçi ve reformcuların en çok muhtaç oldukları şeyler bunlardır.

Bu bölümde işleyeceğimiz öyküler şunlardır:

a) Hârût ve Mârût öyküsü (Bakara suresinde).

b) Bir kasabaya uğrayan adamın öyküsü (Bakara suresinde).

c) Âdem'in iki oğlunun öyküsü (Mâide suresinde).

d) Allah'ın ayetlerinden sıyrılan adamın öyküsü (A'râf suresinde).

e) Lokman öyküsü (Lokmân suresinde).

f) Sebeliler öyküsü (Nahl ve Sebe' surelerinde).

ğ) Kasabalılar öyküsü (Yûnus suresinde).

h) Ashab-ı Uhdûd öyküsü (Burûc suresinde).

Bu öykülerin içerdiği bütün ders ve ibretleri yakalayabildiğim iddiasında olmadığımı bir kez daha vurgulamak isterim. Çünkü içerdikleri dersler ve ibretler saymakla bitmez. Zaten biz insanların bilgisi az mı azdır! Denizde beraber yolculuk yaparken Hızır'ın Hz. Musa'ya söylediği gibi, insan olarak bizim bilgimiz olsa olsa, denizden bir damla kadardır. Bilindiği gibi deniz yolculuğu sırasında bir serçe gelmiş, geminin kenarına konmuş ve Hz. Musa ile Hızır'ın gözü önünde gagasıyla denizin suyuna

dan bir damla almıştı. Bunun üzerine Hızır, “Bu serçe denizin suyundan ne kadar aldı?” deyince Hz. Musa, “bir damla” demişti. O zaman Hızır ona “Allah’ın bilgisi yanında senin ve benim bilgimiz, bu serçenin denizden aldığı kadardır.” demişti. “Çok şey bildiğini iddia eden kişiye söyle: Bir şey öğrenmişsin ama çok şeyler bilmiyorsun.” diyen kişi ne güzel söylemiştir.

Bilgi ve gücümün sınırlı olması sebebiyle bu öykülerden alınacak çok ibret ve dersleri tespit edemediğimi biliyorum. Onun için Kur’an üzerinde düşünen ve araştıran, onun bilgi ve anlamlarını ortaya çıkarmaya çalışan, tefsir ederek anlamlarını yayan kişileri, tespit edemediğim ders ve anlamları tespit etmeye ve yakalayamadığımı yakalamaya çağırıyorum.

Söyleyip yazdıklarımın tamamen doğru ve isabetli olduğunu da iddia etmiyorum. Çünkü peygamberlerin dışında yanlış yapmaktan korunmuş insan yoktur. Zayıflık, acizlik ve yanlış yapmak insan olarak yapımızın, işlerimizin ve bilgilerimizin kaçınılmazlarından. Olabilecek yanlışlarımın bilerek ve kasten olmaması, elimden geldiği kadar doğruyu yakalamaya çalışmış olmam teselli kaynağıdır.

Bu üçüncü bölümle Kur’an’da öncekilerin öyküleri ile ilgili çalışmamızı Allah’ın izniyle tamamlıyoruz. Böylece Kur’an Hazine serisinden yedi ayrı çalışmayı, yine Allah’ın izniyle yayımlamış bulunuyoruz. Bundan dolayı Yüce Allah’a sonsuz şükürler ediyoruz. Çalışmalarımızı rızası için kabul buyurmasını ve kıyamet günü hayır amellerimizin kefesine koymasını umuyoruz. Allah’ın salat ve selamı, Resulü Hz. Muhammed’e, ashabına ve yakınlarına olsun.

Salah Abdulfettah el-Hâlidî
26 Şevval 1408-10 Haziran 1988

